

# Faderskap i förändring med nätet som arena

Av Mairi Winbladh & Emelie Nilsson

---

Vt-12



Handledare: Maria Bangura Arvidsson

## Abstract

Authors: Emelie Nilsson & Mairi Winbladh

Title: "You're born, you die, and in between you as well as you can" - An essay on changing fathering roles with the internet as a venue (translated title)

Supervisor: Maria Bangura Arvidsson

The aim of our study was to collect material from male Swedish bloggers that themed their blog about fatherhood. We wanted to distinguish if there were any factors visible through a blog that could create, uphold or change the modern role of a father. We made a qualitative study based on text- and discourse analysis, with material from five different blogs that were followed for three weeks. We analyzed our material by using Goffmans theory on roles.

Our results were that we could see distinct indications that fathers today are uncertain or insecure about their paternal role. This does not mean that it affects their quality as a parent; it is a process that is internalized and we believe that it only affects how they see themselves in the defined role. We see, as well as the fathers themselves do, that they are quite progressive in terms of fatherhood ideals. Therefore it is interesting to see that what they think is a good father doesn't always match their own actions. Neither does their thoughts on equal parenthood and gender issues. We can also see in our results that being able to communicate reflections in blog form offers the fathers a new arena for expression of emotion, networking with other fathers online and the feeling of being a role model and an unofficial support system for others.

Key words: fatherhood, blog, role, fathering roles

## Förord

Vi vill tacka vår handledare Maria Bangura Arvidsson för ovärderlig vägledning både i språk, form och innehåll av uppsatsen!

## Innehållsförteckning

Inledning	6
Problemformulering	6
- Syfte	8
- Frågeställningar	8
- Begreppsdel	8
Metod	9
- Val av metod	9
- Metodens förtjänster och begränsningar	10
- Urval	11
- Bearbetning och analys	12
- Etiska överväganden	13
- Uppdelning av arbetet	14
Teori och begrepp	15
- Teori	15
- Begrepp	16
Orientering av kunskapsläget	16
- Forskning om fadersrollen ur ett svenskt historiskt perspektiv	17
- Föräldraskap, jämställdhet och könsroller idag	18

- Förändrat faderskap	20
- Föräldraskap och socialt stöd	21
Resultat och analys	23
- Presentation av papporna	23
- Det insamlade materialet	23
- Könroller	24
- Projekt föräldraskap	25
- Ideal och praktik	27
- Nödvändigt engagemang	28
- Nätverk	29
- Osäkerhet och förändring i papparollen	29
- Roller och förebilder	31
- Anpassning till en föränderlig miljö	32
- Känslor	33
- Familj	34
Sammanfattande diskussion	35
- Inledning	35
- Papporna, förändringen och resultaten	36
- Stödstrukturen	37
Litteraturlista	39
- Bloggarna	41
Bilagor	
- Intervjuguide	42

## Inledning

Att bli förälder är ett stort steg i en människas liv. Det påverkar individens hela tillvaro, skapar plötsligt en ny roll och ges det fulla ansvaret för ett helt nytt liv. Antingen som mamma eller pappa.

Under vår praktik som sjukhuskuratorer har vi båda kommit i kontakt med nyblivna föräldrar, och främst mammor. Detta har skapat ett intresse för att utforska föräldrarollen ytterligare, men nu med fokus på pappans roll. Något vi upplevt är att mammarollen ofta är starkt fokuserad i många olika sammanhang. Inom sjukvård, skola och i sociala sammanhang upplever vi att det finns en övertro på mammans roll och en stark underskattning av pappans roll i sammanhanget. Trots ett aktivt jämställdhetsarbete och en utveckling av pappans rättigheter och skyldigheter så upplever vi att det fortfarande finns stora skillnader i hur man värderar föräldrarna. Statistik över t.ex. använda VAB dagar (Försäkringskassan, 2011a) och vem som är boförälder om man är separerad (Försäkringskassan, 2011b) visar att det finns skillnader i det generella föräldraskapet och dess fördelning. Det är fortfarande mödrarna som väger över i denna statistik. Denna upplevda skillnad är vår motivation för att fortsätta undersöka vad som utmärker papparollen i Sverige 2012.

Målet med uppsatsen är inte att ifrågasätta eller värdera föräldrars roller i relation till deras barn, utan snarare att se hur pappor generellt framställs och framställer sig själva i rollen som förälder.

## Problemformulering

Föräldrar är det nyfödda barnets första socialisering och vanligen de som senare uppfostrar, ger trygghet och skapar förutsättningar för barnets egna framtida familjeliv. Det ställs höga, om än olika, krav på de män och kvinnor som ger sig in i föräldraskapet och kraven är i ständig förändring. De föräldraroller som

tidigare upplevts som tydliga har med tiden förändrats och pappan är inte längre likställd med försörjare och auktoritet (Plantin, 2001).

Mamman har en tydlig biologisk koppling till barnet och det finns ett stort allmänt fokus kring moderskap medan pappans roll kan bli både otydlig och undanskymd. Detta har lett till ny forskning och litteratur på området där bl.a. Plantin (2001) och Bäck-Wiklund (2003) varit tongivande. Dribe och Stanfors (2009) har också presenterat ny relevant forskning som visar att fördelningen av hushållssysslor och den tid som föräldrar spenderar med sina barn har förändrats markant, såväl för pappor som för mammor, under de senaste 20 åren. Fördelningen av ansvaret för hemmet, försörjning och barnen är inte längre lika tydliga. Vi tror att otydliga och snabbt föränderliga roller kan skapa osäkerhet när män känner av och ska gå in i sitt faderskap.

De män som är osäkra i sitt faderskap har få offentliga stödstrukturer att vända sig till. Det är heller inte en självklarhet, när kontakten väl sker, att det finns utrymme för pappans oro eller funderingar, t.ex. i samband med mödravård, förlossning eller kontakt med BVC då fokus läggs på barn eller mamma. Elvin-Nowak (2011) ger ett exempel från en intervju med en chefsbarnmorska, ”Den psykosociala delen ligger i uppdraget men fokus ligger inte på familjer i de enskilda samtalen.” (2011, s 35). Det finns således lite utrymme för en pappa att fundera över sin papparoll i kontakt med professionella. Som kontrast finns det forum och bloggar på internet som enbart fokuserar på familj, barn och föräldraskap där många söker råd och ställer frågor.

Vi har sett att bloggar har blivit ett vanligt sätt att uttrycka sig på internet, om allt från vardagsproblem till dem som är tematiskt inriktade kring t.ex. politik, mat eller resor. Genom denna nya typ av media har vi upptäckt pappabloggare. Pappabloggare är män som valt att öppet skriva om sina egna familjeliv och funderingar kring vad det är och betyder att vara pappa. Här lägger de även fram sina egna funderingar och erfarenheter. Vi ser pappabloggarna som ett sätt för papporna att få uttrycka sina egna tankar om faderskap, då alla män som blir pappor ställs inför liknande dilemman även om de går in i det med olika personliga förutsättningar.

Vi frågar oss hur de bloggande papporna ger uttryck för sin egen papparoll och vilken betydelse en pappablogg kan ha.

## Syfte

Vårt syfte är att studera om och hur papparollen kan definieras i ett nätbaserat offentligt rum, i detta fall ”pappabloggar”. Vi undersöker om det finns uttryck för vad som påverkar hur papparollen skapas, vidmakthålls eller förändras.

## Frågeställningar

- Hur definierar pappor själva papparollen i ett nätbaserat offentligt rum?
- Hur tar sig papparollen uttryck i bloggarna?
- Vad fyller pappabloggar för funktion, och för vem?

## Begreppsdefinitioner

Det finns begrepp som återkommer och är relevanta för förståelsen av uppsatsen, som behöver definieras. Ett av dessa är nätbaserade offentliga rum. Med uttrycket i sig själv menar vi sida eller forum på internet som är öppet för allmänheten och vars innehåll görs helt offentligt. Med detta uttryck vill vi poängtera vikten av att internet möjliggör kommunikation med omvärlden på ett omfattande sätt.

Uttrycket blogg förekommer mycket frekvent i texten. Bloggar är i huvudsak det nätbaserade offentliga rummet som syftas till. Det är tydligare kategoriserat som en personlig sida på internet där bloggaren, personen som skriver, ansvarar för innehållet och publicerar text och bilder efter intresse. När vi istället skriver om ”bloggarna”, så kan detta tolkas både som de aktuella bloggsidorna eller som de personer som är ansvariga för bloggarna. I vår text har vi valt att definitionen bloggarna syftar på sidorna på internet och inte på personerna. Dessa hänvisar vi istället till som ”de bloggande papporna” eller med liknande uttryck.



Något som också återkommer i vårt arbete är papparoll, fadersroll och faderskap. I vårt arbete har vi valt att likställa dessa. Begreppen förekommer i samma synonyma definition, men i olika texter. Plantin (2001) väljer t.ex. att nästan enbart uttrycka sig med ordet faderskap i de sammanhang där vi själva och de bloggande papporna uttrycker sig med ord som papparoll eller liknande. Eftersom vi också valt att enbart prata om sociologiskt faderskap och inte biologiskt (NE, 2012) så ser vi inte detta som ett problem.

Med begreppet ”den moderna pappan” och ”den moderna idealbilden av pappor” menar vi en bild av en pappa som är jämställd så till vida att han tänker utanför stereotypa rollmönster eller är medveten om dem. Det kan t.ex. handla om ett annat tankesätt kring att vara hemma och vårda barn, utföra hushållsarbete, uttrycka känslomässig kommunikation om och gentemot barnen.

Begreppet ”traditionell” papparoll, fadersroll eller fadersbild definierar vi i denna uppsats utefter det vi tagit del av i litteraturen. Det handlar då om att skapa förutsättningar för att upprätthålla normer kring traditionell eller rigid fördelning av familjelivet. Historiskt har detta varit en fadersroll som mer inriktad på att vara den som försörjer familjen och inte utför så mycket hushållssysslor eller har den dagliga omvårdnaden om barnen.

## Metod

### Val av metod

Vi har använt oss av kvalitativ metod i vår uppsats. Framförallt har vi haft fokus på textanalys från olika källor. Vårt val av metod härstammar först och främst ur de i kontexten ocensurerade inlägg som görs på öppna nätbaserade bloggar. Vi ser dessa bloggar som en utforskad, om än subjektiv, källa till kunskap om det moderna familjelivet.

Vi har valt att fokusera på papparollen så som den tar sig uttryck i bloggar. Att göra denna typ av studie med kvantitativ empiri skulle ge en sämre validitet, då våra frågeställningar inte hade kunnat besvaras av statistiska fakta. Vårt val av diskurs och textanalys har också stärkts av att vi på detta sätt kan undvika

intervjuareffekten. Särskilt stark tror vi denna hade varit då vi båda är kvinnor och om vi hade valt att intervjua män om deras föräldraskap. Ahrne och Svensson (2011) belyser detta i en diskussion om hur viktigt det är att försöka skapa likhets känsla mellan sig själv som intervjuare och den man intervjuar. Detta blir särskilt svårt om intervjuare/ intervjupersonen skiljer sig åt vad gäller kön eller andra karakteristika (Ahrne & Svensson, 2011 s 49-50). Det är dessutom den offentligt uttryckta definitionen av faderskap och hur den skapas som vi är intresserade av att undersöka, vilket vi anser lättast att komma åt genom nätbaserad inhämtning. Det vi egentligen har gjort är att undersöka vilka faktorer som kan vara av vikt för våra frågor.

### Metodens förtjänster och begränsningar

Vi har valt kvalitativ metod därför att vi vill komma åt uttryck för hur pappor upplever och påverkar papparollen och på vilket sätt denna roll behandlas diskursivt. Vi har analyserat inlägg i bloggarna utifrån frågor om hur pappor upplever yttre och inre förväntningar som utgångspunkt, men även hur andra faktorer kan påverka.

Den kvalitativa metodens förtjänst här kan beskrivas bäst i att: ”tyngden ligger på en förståelse av den sociala verkligheten på grundval av hur deltagarna i en viss miljö tolkar denna verklighet..” (Bryman, 2011 s 341). En svaghet med att använda kvalitativ metod är att vår studie inte kan räknas som generaliserande men det är inte heller vår avsikt.

Den metod vi har använt är kvalitativ, och inom denna metod finns många tillvägagångssätt. Det vi valt är text- och diskursanalys.

Vi har analyserat inläggen i bloggarna likt en etnometodologisk studie. Därför har tyngden varit på att undersöka de faktorer som använts i inläggen i bloggen för att upprätthålla, skapa, och förändrar papparollen. Vi valde båda metoderna då vi anser att inläggen behöver betraktas som mer än bara en objektiv text. Inläggen är som en öppen dagbok, som uttrycker såväl personliga åsikter som tydliga känslor. Vi ville tydligt kunna analysera både vad som skrivits, hur det skrivits och om det fanns några mönster i detta. Diskursanalys passar för detta syfte eftersom diskursanalysens ansats är konstruktionistisk, ” det vill säga att det är ett sätt att

undersöka hur språk används för att se hur verkligheten, eller det studerade, formas av det sätt varpå de inblandade talar om det” (Bryman, 2011 s 475).

En begränsning med att använda bara text är att det är vår tolkning av texten som framställs i den färdiga uppsatsen, till skillnad från den avsiktliga meningen för dem som skapar inläggen i bloggarna (Aspers, 2007 s 108). Vi anser att denna risk alltid kommer att finnas oavsett vad man studerar; ingen är objektiv. Aspers diskuterar vidare om att denna risk minskar med förståelse av fältet; han gör skillnad på analys av text och text som forskaren har haft möjlighet att observera i sin kontext (Aspers, 2007 s 108). Vi anser att vi är en del av den kontext i vilken ”vår” studerade text har tillkommit. Självklart måste vi vara medvetna om att vi har egna upplevelser och förförståelse av ämnet men förutom detta ser vi inte att tolkningsfrågan är större än vad man vanligtvis kan förvänta sig i en kvalitativ studie.

## Urval

Förtjänsten av att analysera blogginlägg är, som vi tidigare nämnt, att vi inte själv deltar, och riskerar att påverka de vi studerar. En annan förtjänst med urvalet är att det ökar den så kallade pålitligheten; något som kan ses som en motsvarighet till reliabilitet i kvantitativa studier (Bryman 2011) vilket innebär att vi redogör så långt det går för hur vi gått till väga och gör vår empiri tillgänglig. Alla kan ta del av bloggarna och se den empiri varpå vår undersökning utförs. Den viktigaste anledningen till vårt urval är att bloggarna just handlar om familjer och att deltagarna är så pass intresserade av dessa frågor att de deltar frivilligt genom att skriva bloggarna. Implicit är att frågor om papparollen kommer att tas upp. Nackdelen med att använda en analys av blogginlägg är att vi inte kommer att kunna ställa frågor för att fördjupa eller förtydliga det som ”sagts”. Men förtjänsten att inte påverka resultaten överväger denna nackdel.

Det praktiska arbetet med att göra ett urval av bloggar till vår uppsats var svårare än väntat. Vi utgick ifrån kriteriet att bloggen i sin presentation skulle tydliggöra att fokus låg på papparollen och familjen. Genom att använda sökmotorn Google och fraser som ”pappablogg”, ”blogg” och ”papparoll” hittade vi en del möjliga bloggar som uppfyllde de hittills ställda kriterierna. Ett problem vi såg var att

många av bloggarna som dök upp på sökmotorn och på listor över bloggar var att flera av dem inte längre fanns tillgängliga. Ett annat problem som dök upp var att det fanns bloggar med endast sporadiska inlägg eller inlägg som inte handlade om papparollen eller familjen, så som var kriteriet. Till slut valdes sex separata bloggar ut. Dessa valdes p.g.a. sin regelbundna uppdatering. Vi hade ingen gräns för hur få inlägg som de gjorde under perioden, utan ville bara se en kontinuitet som skapade användbart material.

Dessa bloggar skulle då följas i två veckor och inläggen under denna tid skulle kodas. Efter en vecka märkte vi dock att en av bloggarna valt att göra ett uppehåll och inte skapat nya inlägg sedan det datum då vi hittat bloggen. Vi tog då beslutet att ta bort denna blogg från vårt urval och istället utöka tidsperioden med en vecka. Totalt blev materialet 110 skrivna sidor. Detta efter att vi klippt ut alla fotografier ur bloggen och lagt in det i ett word-dokument med standardtext; Times Roman storlek 12 och enkelt radavstånd.

Vårt sökfält är begränsat till svenska pappabloggar för att inte blanda in andra kontexter eller sammanhang som vi själv inte har insikt i. Eftersom vi rör oss endast kring pappabloggar som är baserade i Sverige och de kriterier som vi efter hand tagit fram finns det endast ett fåtal som kunnat uppfylla det vi sökte.

## Bearbetning och Analys

Som grund i analysarbetet har vi använt oss av Goffmans dramaturgiska perspektiv; att individer spelar roller i den kontext de befinner sig och att de i rollspelandet försöker styra det intryck som andra får av oss (Goffman, 2007). Det är de roller som människor framställer i forumet vi är intresserade av. För att analysera vårt material har vi använt oss av kodning. För att hitta koder har vi utgått från våra frågeställningar och ett problemperspektiv. Vi sammanställde våra förslag till koder och skapade en intervjuguide till vårt material (Bilaga A). Vi har ställt frågor till texten såsom hur de studerade framhåller att de ser på orsaker, omfattning, utveckling, lösningar för att få fram olika koder (Jönsson, 2010). Vi har även som Jönsson nämner (2010) sett vad texten säger till oss, det vill säga vilka förhållande som framträder, för att vidareutveckla koderna.

## Etiska överväganden

Under planeringen och genomförandet av denna uppsats har vi kontinuerligt gjort etiska överväganden. Det som krävt störst etisk bedömning är användandet av inlägg i öppna bloggar. Dessa inlägg som den bloggande pappan skapat är troligen ämnat endast för läsning, de som vill ha information, stöd och åsikter inom det familjerelaterade området. Även om vi tycker att det som skrivs i bloggen är intressant undersöker vi det i nuvarande syfte främst som källa till empiri. Vi tänker då att inläggen tas från sin naturliga kontext och sitt syfte, till att bli forskningsobjekt, men då ingen forskning kan räknas som objektiv är det viktigt att framhålla vår egen position på området. Vi har båda stött på att vi vid genomläsning av materialet tänkt på klart värderande vis kring papporna, detta ha vi uppmärksammat, diskuterat och på så vis fått insikt i.

De bloggare som skapat inläggen kommer vi ta del av och redogöra för vid namn och med bloggadress i uppsatsen. Vi har resonerat kring fördelar och nackdelar med anonymiteten för bloggarna. Fördelen hade varit att läsaren inte själv hade kunnat värdera kring de bloggande papporna, likt hur man lägger upp ett arbete med intervjuer som empiri. Däremot är detta ett skrivet och offentligt material som på det viset skiljer sig från intervjuer och har mer gemensamt med böcker. Ett bokmaterial som analyseras och används som empiri hänvisas alltid till, därför har vi valt att använda oss av samma metod här.

Vi har funderat på frågor kring de olika etiska kraven som bör uppfyllas (Bryman 2011). Det första är informationskravet som bland annat innebär att deltagarna informeras om att deltagandet i en undersökning är frivilligt. I vårt fall anser vi inte att denna är uppfylld, men då användarna redan har accepterat användarvillkoren för bloggen, vilka innebär att allt innehåll är offentligt, ser vi det inte som ett problem. Andra krav är samtyckeskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2002). Samtycke finns inte från papporna, men materialet är offentligt. Även nyttjandekravet kan anses som icke uppfyllt, eftersom det inte finns någon överenskommelse mellan oss och papporna om användandet av deras inlägg. Men också här anser vi att det offentliga materialet gör att detta etiska problem förminskas.

## Uppdelning av arbetet

Vi satt gemensamt och gjorde en litteratursökning. Efter att vi hade hittat ett antal böcker och artiklar så bestämde vi oss för att dela upp dessa emellan oss. Vi har alltså läst ungefär hälften var. Vi hade sedan ett litteratureseminarium där vi redovisade de olika böckerna och artiklarna för varandra.

En av oss (Emelie Nilsson) hittade pappabloggarna enligt kraven specificerade i ”urval”. Därefter delade vi upp bloggarna så att vi fick vars tre att gå igenom. Efter att ha gjort en första genomgång upptäckte vi att en av papporna hade skrivit väldigt lite och hade inte uppdaterat på länge varvid vi utslöt denna. I gengäld var det en av papporna som hade skrivit väldigt mycket så vi lade inte till någon ny pappa.

Vi arbetade tillsammans för att bestämma vilka koder vi ville använda för att koda materialet. När vi hade valt dem kodade vi vårt material var och en på sitt håll. Vi träffades och arbetade gemensamt för att diskutera resultatet och hur det relaterade till litteraturen. Vi kom gemensamt fram till ett antal tema som vi ville ta upp i uppsatsen. Därefter delade vi upp de teman vi ville skriva om och delade även åter upp litteraturen som vi ville använda i våra teman.

Därefter har vi varvat träffar med genomgångar av litteratur såväl som genomgångar av vad som har skrivits med att arbeta var och en på sitt håll. Vi delade även upp de övriga avsnitten, såsom metod och teori avsnitten, så att vi fick skriva ungefär lika mycket vardera. Vissa avsnitt har vi skrivit tillsammans. I alla avsnitt har vi läst varandras text, kommenterat, diskuterat och ibland lagt till. Vi har varvat träffar med genomgångar av litteratur såväl som genomgångar av vad som har skrivits med att arbeta var och en på sitt håll.

## Teori och begrepp

### Teori

Vi avser att genomgående använda oss av rollteori, både såsom sett från Goffmans dramaturgiska perspektiv; att individer spelar roller i den kontext de befinner sig och att i detta rollspelande försöker styra det intryck som andra får av oss

(Goffman, 2007). Vi har också studerat materialet ur ett allmänt socialkonstruktivistiskt perspektiv; att roller skapas (konstrueras) i ett sammanhang och i interaktion med denna kontext. Som utgångspunkt i vårt val av teori har vi haft rollen som pappa, dess föränderlighet och det system och sammanhanget som påverkar rollen. Dessa faktorer har vi funnit i Goffmans (2007) rollteori. Därför är valet av denna teori självklart.

Goffman (2007) dramaturgiska perspektiv innebär att i det sociala livet spelar alla teater, alla spelar en roll i ett visst sammanhang och försöker påverka intrycket som publiken får av framträdandet. De andra skådespelarna i samma pjäs; det vill säga människor som handlar i ett visst sammanhang, påverkar skådespelet med sina reaktioner och tolkningar av framträdandet, och så gör även publiken. Utifrån Goffmans teori (2007) kan all kommunikation människor emellan förstås i det sammanhang där det utspelas. De som kommunicerar har alla en egen vilja, eller ett eget mål att uppnå med sin kommunikation. De medverkande spelar en roll och denna rollen är en blandning av vad de tror förväntas av dem i ett visst sammanhang och vilket intryck de vill att andra ska få av dem. I och med att Goffman beskriver att rollen sker och skapas i interaktion med omvärlden anser vi att även Goffmans perspektiv har en socialkonstruktionistisk grund.

Som med all kommunikation så diskuterar Goffman att det ibland kan finnas en skillnad i vad medverkarna i ett sammanhang vill kommunicera, det vill säga vad de kommunicerar medvetet, och de omedvetna signaler som de sänder ut. Medvetna signaler kan vara vad någon säger och hur de uppträder och omedvetna kan vara en handling som inte stämmer överens med det personen har sagt. Utifrån detta har vi resonerat att de pappor som skriver bloggar är medvetna om vilken roll de vill projicera av den och att de kan ge oss information om hur rollen förväntas se ut. Vi kan också förvänta oss att de kommer att beskriva sig själva och sitt handlande på ett sätt som avslöjar vad de själva förväntar sig av rollen, och även hur de vill att den ska se ut. Ett viktigt begrepp är idealisering som Goffman (2007) anser alltid finns med som en möjlighet när någon spelar en roll; vissa roller är förebilder och som sådana ska de projiceras på ett sätt som är mycket mer något att sträva efter, än en projicering av hur rollen verkligen ser ut.

Med det dramaturgiska perspektivet menar inte Goffman att alla bara spelar teater, snarare beskriver perspektivet att varje enskild individ har att förhålla sig till normer, värderingar och förväntningar när de uttrycker vem de är i varje situation i vilken de blir inblandade. Han menar att i den definitionen av situationen som de gör kan vi utläsa hur de positionerar sig inom dessa normer, värderingar och förväntningar.

## Begrepp

De begrepp som Goffman (2007) fokuserar på och som vi anser applicerbara i detta sammanhang är roll, fasad och idealisering. Rollen som sådan beskrivs som möjligheten att utföra en rad handlingar som ligger inom ramen för den specifika rollen (ibid.). Fasaden är den projicerade bild av rollen och på det vis man kan förvänta sig att den visas upp (ibid.). Idealisering handlar om att leva upp till en fasad som är ”bättre” än vad man egentligen tycker att man är och spela rollen därefter (ibid.). Vidare har vi även använt oss av begreppen publik, de agerande, team och framförande. De agerande är de som spelar upp en roll; i vår uppsats är det papporna som gör detta. Framförandet är de sammanhang där papporna ger uttryck för sin roll t.ex. i beskrivningar av ord och handling. Publiken är de som observerar framförandet av rollen. Team är när flera personer tillsammans utför en rad handlingar som faller inom ramen för de roller de förväntas spela.

## Orientering av kunskapsläget

Vi har genomfört sökningar på libris med begreppen ”faderskap”, ”papparoll”, ”föräldraskap” för att få fram relevant litteratur på området. Genom sökningar i Summon har vi också sökt på områden kring ”parent”, ”father”, ”role” och genom dessa i ordstam. Vi har försökt att hålla begreppen ganska generella för att få en överblick av kunskapsläget och inte bara hitta litteratur som bekräftar det vi tidigare observerat. Vi har hittat material som var innehållsrikt, inte bara för att belysa ämnet, men även för att hitta andra referenser. Det vi funnit är att en stor del av området faderskap och faders roll i familjesystemet är väl utforskat. Vårt fokus är riktat mer mot en definition av papparollen snarare än att bara se rollen som en del i familjesystemet. Detta område har vi sett en mindre utforskning av.



Vi har också använt oss av nyskriven litteratur på området och utgått från deras referenser för att söka vidare på fältet. Det finns en del spännande och ganska ny forskning på området som beskriver vilka samhällsliga faktorer som påverkar formandet av fadersrollen. Vi fann att mycket av litteraturen utgår från jämställdhetsdebatten, eller i vilket fall som helst relaterar fadersrollen till hur jämställd den är med mammarollen. Eftersom vi var intresserade av den svenska kontexten försökte vi hitta övervägande svensk litteratur på området. Den litteratur vi hittade beskriver fadersrollens, och mansrollens utveckling i Sverige det senaste århundradet fram till början av 2000-talet.

### Forskning om fadersrollen ur ett svenskt historiskt perspektiv

Plantin (2001) beskriver utvecklingen av fadersrollen över tid och vad som har påverkat den, med inriktning på Sverige. Vad som räknas som typiskt manligt och kvinnligt varierar i den kontext där de befinner sig. Till denna kontext räknas till exempel land, samhälle, kultur, tidsålder, klass, omgivning både relationer och samhällsstruktur, släkt, vetenskap m.m. Eftersom könsroller är och har varit kopplade till föräldraskap och påverkat den var vi intresserade av vad som har räknats som manligt eller kvinnligt i Sverige. Det vi har undersökt i den existerande litteraturen är vår västerländska kultur och vad som är specifikt för Sverige.

Plantin (2001) skisserar en bild av den specifikt svenska situationen som har skapat, påverkat och vidmakthållit könsrollerna historiskt. Bondesamhället sträckte sig långt in på 30-talet i Sverige vilket påverkade könsrollerna. Både kvinnor och män har varit tvungna att arbeta, först i bondesamhället och senare även förvärvsarbeta. Kvinnorna har alltid fått ta hand om hem och barn, det ansågs naturligt eftersom kvinnor var kopplade till barnen från början. Fäderna var närvarande i bondesamhället, i alla fall för sönerna som arbetade med dem på fältet. Deras roll var här att vara arbetsamma förebilder. När kvinnor och män började förvärvsarbeta arbetade männen ofta många timmar och kvinnorna hade fortsatt ansvar för hem och barn, utöver sitt arbete. Fäderna var frånvarande i vardagslivet eftersom de ofta bara var lediga på söndagar. Fadersrollen var då definerad som ekonomisk försörjare för sin familj.

De socialpolitiska åtgärderna som senare dök upp bottnade bl.a. i den hårda arbetssituationen som folket befann sig i, som resulterade i lägre födelsetal. I en SOU rapport från 30-talet (Plantin 2001) påtalade man också problemet med pojkar som saknade fadersfigurer och föreslog även här åtgärder för att fäder skulle vara mer närvarande för sina barn. Resultatet blev mammapeng som tillät mammor att vara hemma med betalning och lagar som reglerade arbetstider för fäder. Socialpolitiken fortsatte att utvecklas och en del av föräldrapengen blev märkt för pappor. Denna utveckling fortskred och med feministrörelsen på 1960-70-talen ökade krav på män att vara mer jämställda (Plantin 2001). Pappor förväntades nu också vara hemma och ta hand om sina barn och sitt hem utöver att förvärvsarbeta (ibid).

Vi kan sammanfatta vad litteraturen säger om vad som räknas till de traditionellt manliga idealen med: instrumentalitet, handlingskraftighet, rationalitet, mod, strävsamhet, fysisk styrka, logik, prestationsinriktning, trygga, beskyddande, lugna, lojala och plikttrogna och självständiga, gränssättande.

De kvinnliga idealen eller ”typbilden” kan sammanfattas med; relationsinriktade, emotionella, uppoffrande, självutplånande (deras strävan är till för andras väl; barnen och männens), allt som har med hemmet att göra (inredning, vård av hemmet) vårdande, passivitet.

## Föräldraskap, jämställdhet och könsroller idag

Synen att dessa egenskaper är typiska för kvinnor och män kvarstår idag i relativt stor utbredning vidhåller litteraturen (Bäck-Wiklund 1997, Plantin 2001, SOU 1997:139). Men flera forskare ser en tilltagande ambivalens i könsrollerna, och inte minst i mannens (Bäck-Wiklund 1997, Johansson 2009, Plantin 2001). I dagens Sverige för vi en stark jämställdhetspolitik och de flesta säger sig tro på denna jämställdhet. Ändå visar statistiken att kvinnor fortfarande arbetar mer än män i hemmet och att de fortfarande tar ut mer föräldraledighet än män.

Skillnaderna är fortfarande stora. Det pågår en debatt om politiken verkligen ger utrymme för jämställdheten när män fortfarande tjänar mer än kvinnor och arbetsgivare fortfarande inte gynnar de som är föräldralediga. I en rapport (SOU 1997:139) uppger män att anledningar till att de ej tog ut mer föräldraledighet, eller ingen alls ofta var just att de inte ville riskera att hamna efter i

löneutvecklingen eller uppfattas som inte seriösa karriärklättrare. Studien visade dock att kvinnornas farhågor var likadana som männens men att kvinnor i mycket högre utsträckning i alla fall prioriterade att vara hemma med sina barn. Studien visade också att det var i mycket högre utsträckning normativa idéer än praktiska omständigheter som påverkade vem som skötte barnen. Litteraturen visar alltså att ojämställdhet fortfarande råder och att gamla könsnormer sitter i även om det inte är på ett lika uttalat sätt. Rapporten visade också att särskilt i frågor om föräldrarollen hade män och kvinnor en traditionell syn. De flesta var överens om att små barn behövde sina mammor, att detta var ”mer naturligt” (SOU 1997:139).

Bäck-Wiklund (1997) redogör för intervjuer med par som anser att de är jämställda men att deras faktiska handlingar i hemmet visar andra tendenser. I deras sätt att prata om roller och i vad de gör visar sig en uppdelning i könsroller. Mammor hade till exempel dåligt samvete när de jobbade för mycket för att de då hade mindre tid med barnen, där pappor istället uttryckte en frustration över att de inte fick tillräckligt med tid för fritidsaktiviteter när de arbetade för mycket.

Lisbeth Beckengen (2002) menar att normen om en kärnfamilj med tillhörande uppdelade könsroller fortfarande utgör social kontroll. Plantin (2001) kommenterar hennes fynd och menar att man inte enbart kan se på syftet med socialpolitiken eller individens könsnormer utan också måste söka förklaringar i samhällsstrukturen och skeenden i stort då de kan få stort inslag i hur människor organiserar sina liv, vilket i sin tur påverkar normer. Han visar att många av hans intervjupersoner påverkades starkt av en oro i en tid då arbetslöshet var hög. Han menar då att familjers ekonomi kan få en dominerande effekt på bland annat roller inom familjen.

Bäck-Wiklund (1997) för även en intressant diskussion om huruvida de egna föräldrarna eller förebilder har påverkat den egna föräldrarollen och studien visade att få såg sina föräldrar som ”könsspecifik rollmodell” utan hade istället en bild om positiva och mindre positiva egenskaper och förhållanden. Bland annat att det var viktigt att ”någon” var hemma samt tog avstånd från sådant individen själv inte hade gillat. Även här var värderingarna könsneutrala men i det verkliga handlandet visades ändå könsspecifika värderingar .

Elvin Nowak (2011) skriver utifrån bl.a. sin egen forskning att pappor har en stor möjlighet att lära av varandra och vara varandras förebilder. Hon menar att man förutom att se andra pappor som är som man själv vill vara kan de lära sig genom att se deras beteende som ideal som man själv vill upprepa (ibid.).

## Förändrat faderskap

Från sin forskning drar Plantin (2001) slutsatsen att, i Sverige, jämfört med andra länder, specifikt England, har fadersrollen blivit mer jämställd med modersrollen. Han visar också att de samhällsstrukturer, värderingar och stödstrukturer för barnfamiljer som påverkar hur fadersrollen ser ut har resulterat i en mer flexibel syn på faderskapet i Sverige. Detta på grund av en intensiv socialpolitisk satsning i mer än 30 år. Dock sitter de traditionella värderingarna och samhällsstrukturerna i påpekar han. Det är fortfarande inte jämställt mellan kvinnor och män och studien visade hur dels traditionella värderingar påverkade synen på fadersrollen även om strukturerna var tillåtande och dels hur familjer som var inriktade på ett jämställt föräldraskap fick kämpa för att kringgå patriarkala strukturer för att verkställa sina planer. Plantin menade då främst att strukturen på arbetsmarknaden fortfarande gynnade män och att det oftast var en högre ekonomisk kostnad för familjer om män tog ut föräldraledighet.

Ett av resultaten som Plantin (2001) kunde skönja var att papporna ofta såg sig som en ”back-up” för familjen; att deras papparoll alltså var sekundär till mammarollen.

Plantin fann dock även att det som män gör i hemmet påverkar deras syn på papparollen. De män som var mer inriktade på familjelivet och att stanna hemma med barnen hade en mer jämställd syn på föräldrarollen: ”ju mer engagerade och deltagande männen är i omsorgen om barnen och hemmet, desto mer förändras deras syn på manlighet i allmänhet och på sig själva i synnerhet (Plantin 2001 s. 236).

I en studie från 2009 (Dribe & Stanfors, 2009) diskuteras hur tidigare forskning har visat att föräldrarollen förstärker traditionella könsrollsmönster på grund av att mamman oftast stannar hemma med små barn. Hon har då mindre möjlighet att arbeta och tar oftast det största ansvar för hemmet och pappan får arbeta desto

mer. Så har det också varit för föräldrar som innan de fick barn levt jämställt. Dribe och Stanfors (2009) studie visade dock att detta höll på att förändras. De jämförde hur par med barn fördelade sin tid i 1990-91 i Sverige och igen i 2000-2001. Arbetsfördelningen mellan föräldrarna visade att papporna var mer benägna 1990-91 att spendera mer tid med barnen än tidigare men de utförde inte mer hushållsarbete. Däremot fann de större skillnader 2000-2001 där pappor var mer benägna än 1990-91 att ta ut föräldraledighet och utförde även mer hushållsarbete såväl som barnomsorg. Däremot var det fortfarande inte jämställt, som vi också tidigare nämnt, när det gällde vilken av föräldrarna som tog ut föräldraledigheten. Även Plantin fann att förändringar hade skett. Han fann att yngre män faktiskt tog ut mer föräldraledighet än tidigare och att svenska män hade lättare i ord och handling att uttrycka en fadersbild som var mer ”modern” (Plantin, 2001).

Thomas Johansson (2009) talar om ”principmannen”, det vill säga att svenska män i tanke är jämställda i sitt tänkande men att det inte verkar slå igenom i handling. Han diskuterar även att den nya arbetsmarknaden efterfrågar mer, traditionellt sett, kvinnliga egenskaper såsom att kunna kommunicera känslor och att detta också påverkar dagens män. Han vidhåller att litteratur på området speglar ett nytt sätt att tänka; ett avstånd från experter som skriver om föräldrarollen till att vanliga, mer eller mindre kända, vanliga pappor skriver om det. Han ponerar att detta kan ha att göra med en otillfredsställelse med expertlitteraturen, som ansågs ha en mer traditionell syn och fokusering på modern, och reflekterar istället de nya socialpolitiska normerna. Johansson (2009) nämner också en ny slags familj där individualisering är ett viktigt inslag och att könsneutralitet är vanligare.

## Föräldraskap och socialt stöd

Eftersom socialkontoren är en av de yttersta stödstrukturerna för individer och familjer fann vi Bangura Arvidssons (2003) forskningsresultat belysande. I sin avhandling ”Ifrågasatta fäder” visar hon hur rådande normer och samhällsstrukturer faktiskt kan vara diskriminerande mot män i sin papparoll och att de tenderar att vidmakthålla traditionella mönster. I sin studie av pappor till socialt utsatta barn beskriver hon hur pappor har en sekundär roll jämfört med

mödrar. Det var inte endast pappornas egna upplevelser utan Bangura-Arvisson beskriver hur socialsekreterare ibland inte riktigt räknade med papporna. Denna bild bekräftades även på ett annat sätt av socialsekreterarna som ställde lägre krav på pappor än mammor och Bangura Arvidsson drar slutsatsen att socialsekreterarna inte väntar sig att pappor klarar uppgiften i samma utsträckning som en mamma. Det som framkommer tydligt är att papporna inte ges samma betydelse för barnen som mammorna ges; en slags modersfixering.

Hon beskriver även en ambivalens och kluvenhet till papparollen; både av papporna själva och hos socialsekreterare och i skriftliga utredningar om barnavårdsärenden. Bangura-Arvidsson (2003) menar att socialsekreterare visar en kluvenhet i att de upprätthåller traditionella könsroller genom att tilldela modern större betydelse samtidigt som de försöker ”fostra moderna fäder”. Pappor sades behövas för att vara närvarande, ta ansvar, vara en manlig rollmodell och att sätta gränser; dessa är ganska traditionella ”pappaansvar”. Socialsekreterarna, när de räknade med fädrar, ansåg sig själva fostra moderna fäder men den roll de tilldelade pappor var då ganska traditionell.

För att sammanfatta huvuddragen i litteraturen så präglas papparollen av både traditionella normer och idealbilden av hur en modern pappa ska vara. De stödstrukturer som finns om än socialpolitik, sociala stödstrukturer inklusive pappornas egna släkt och vänner präglas också av dessa olika normer och det verkar finnas en ambivalens däremellan.

Litteraturen visar även att inofficiella stödstrukturer såsom släkt och vänner har betydelse för utformandet av papparollen. Plantin (2001) visar hur ett klimat av acceptans och förväntningar, i en vänkrets, om en viss typ av papparoll kan påverka så att en förändring av pappans roller sker.

## Resultat och analys

### Presentation av papporna

De fem pappabloggare som valdes ut som underlag till uppsatsen är väldigt olika personer och har olika bakgrunder och familjeförhållanden. För att illustrera detta presenteras de kort.

Martin är 44 år och bor i Stockholm. Han jobbar som polis, men har också andra projekt. Bl.a. driver han forumet coolapappor och har skrivit en bok med samma namn. Martin är gift för andra gången och har tre barn. Barnens åldrar är mellan 3 och 9 år.

Larschan är 26 år och bor i Sveg. Han är förlovad och har en dotter som är ett år. Larschan jobbar som moderator på ett forum för pappor samt är frilansskribent.

Gabriel är 34 år och bor i Stockholmsområdet. Han har två söner i lägre skolåldern. Gabriel är nyseparerad från yngste sonens mamma. Han jobbar bl.a. inom vården och förutom sin pappablogg driver Gabriel en blogg som helt inriktar sig på träning.

Juan är 24 år och bor med sin fru och deras gemensamma dotter i en förort till Stockholm. Dottern är ett år gammal. Juan har valt att kalla sig själv ”Blattefarsan” i sin blogg.

Christian är 34 år och bor i Stockholm. Han har två söner och var tidigare separerad från deras mamma, men har nyligen återupptagit relationen. Christian arbetar som frilansskribent och fotograf.

### Det insamlade materialet

Vid en första genomgång av det material som vi kodat och analyserat ser vi direkt en ”spretighet”. Detta gäller såväl mellan bloggarna som i uttrycket för den egna och den generella papparollen. Denna tendens hos materialet fick oss att ifrågasätta såväl materialet i sig som syftet och insamlingen av vår empiri. Vi ifrågasatte om vi faktiskt skulle kunna ta oss dit vi ville med ett så till synes ytligt

material. Samtidigt är det möjligt att se materialets ”spretighet” som ett svar på de funderingar vi haft. Denna svårighet att tydligt och på ett likartat sätt förklara eller ge uttryck för en papparoll och dess generella innehåll kan vara tecken på den otydliga rollen i sig. Vi kan förstå det som att även om de bloggande papporna själva vill ge andra pappor stöd och bekräftelse i sina roller är det inte säkert att de bloggande papporna själva kan tydliggöra sin egen roll.

## Könsroller

När vi undersökte materialet var en av frågorna i hur stor utsträckning traditionella mans och kvinnoideal påverkade den bild våra bloggande pappor gav uttryck för. Hur prevalenta var de traditionella idealen?

I åtminstone två av bloggarna hittade vi många uttryck både i tanke och handling för traditionella könsrollspecifiseringar; hur kvinnor och män är, och hur de gör saker olika. Men det som slog oss var att även om de hade denna inställning, det vill säga att kvinnor och män är olika såg de inte detta som ett hinder för att vara jämställda föräldrar: materialet uttryckte att kvinnor och män ska tillåtas att göra på ”sitt eget sätt”. Vidare fann vi uttryck för att det är lika naturligt för båda att vara föräldrar. Så om barnomsorg tidigare har varit ett uttryck för en typisk kvinnlig syssla så ser vi en förändring av detta i bloggarna.

Bloggaren Martin skriver rakt ut att han tycker att kvinnor och män är olika till fysik och genetik och att det är bättre att visa sina barn genom rollmodellering att könen är olika. Däremot skriver han vidare att det är viktigt att överföra sunda jämställdhetstankar till barnen, som ett exempel skriver han att hans son leker med dockor och att detta är helt ok och att han ser sin son som en pojke som leker med dockor utan att för den sakens skulle behöva vara könslös (till exempel genom att kallas ”hen”), eller att det ska ses som könsöverskridande. En annan pappa, i sin beskrivning av sin papparoll, radar upp vad man kan härleda till typiska traditionella manliga fadersaktiviteter såsom att vara gränssättande, att hjälpa barnen bygga, göra sin plikt, skydda, vara superman, svara på frågor om matematik och biologi; samt att byta blöjor ”om han måste”. Även här målas upp



ganska traditionella värderingar och särskilt talande tyckte vi att tillägget ”om han måste” vid tal om blöjbyte. Blöjbyte är ju ingen traditionell ”manlig” syssla.

Däremot ses även här en traditionell mansbild inte som ett hinder för att vara den som är föräldraledig och ta hand om barnet. I flera av de andra bloggarna hittade vi även här tendenser till att de oftast beskrev traditionella manliga aktiviteter i samband med vad de gjorde med barnen, men i dessa fall beskrevs även mer typiska ”kvinnoysslor” vilket vi tar upp i avsnittet ”nödvändigt engagemang”. I flera av bloggarna kunde vi alltså skönja en definition av en mer traditionell papparoll i fråga om de aktiviteter som gjordes med barnen och vad som uttrycktes vara ”manligt” men i förhållande till papparollen sågs det även vara naturligt att ta hand om barnen vilket kan ses som ett mera jämställt förhållningssätt till barnuppfostran och en flexibilitet vad gäller papparollen.

Men är denna samstämmighet och barnuppfostran (att det är lika mycket en manlig syssla) att vänta sig av en blogg som faktiskt handlar om att stärka (moderna) pappor i sin roll? Uttrycker dessa pappor helt enkelt det som förväntas av dem i detta sammanhang? Goffman skriver: ”Inom en social inrättnings väggar finner vi ett team med agerande som samarbetar för att framställa en given definition av situationen för publiken” (Goffman 2007 s207). Om vi ser ”pappabloggen” som en social inrättning, vilket vi vidhåller att man kan idag, säger teorin att dess medlemmar kommer att följa vissa spelregler. Tidigare forskning (Plantin 2001) säger att män är väldigt medvetna om ”det nya pappaidealet” och våra bloggare kan då tänkas vara medvetna om att en spelregel i en blogg som handlar om att styrka pappor i sina roller självklart inte kommer att framställa den rollen i kontrast till idealet.

## Projekt föräldraskap

Är de pappabloggar som vi studerat ett uttryck för en ökande flexibilitet i papparollen? När vi ville undersöka detta kom vi att reflektera över att papporna definierade sig som mycket jämställda men att det ändå fanns en viss skillnad i vad pappor beskriver att de gör. Vi såg fortfarande tecken på att pappor gör mer ”ak-

tiva” saker med barnen; såsom sport och att bygga saker, och färre tecken på att de gör hushållsarbete. En skillnad som slog oss var hur de *definierade* vad de gjorde. Deras papparoller framställdes som mer aktiva och mer utvecklande även om det ibland inte var så stor skillnad på föräldrarollerna. En fråga som togs upp i en SOU rapport (SOU 2005:73) var huruvida skillnaden på förväntningar påverkade viljan att vara hemma med barn. Papporna sades vara mer inriktade på att betrakta föräldradighet som något som ska vara utvecklande för dem själva där mammor gjorde det mer av nödvändighet.

I bloggarna såg vi tecken på att pappor lägger vikt på den utvecklande sidan av föräldraskapet. Redan i bloggens syfte skriver pappan Martin: ”Kom ihåg; det är coolt att vara pappa”. Pappan Juan listar vid något tillfälle vad han ”får i gengäld” av att vara pappa och listan är lång. Vi reflekterade över om denna tendens var ett svar på det som vi i litteraturen läste om en sekundär papparoll. Reflekterar detta en känsla från papporna att de inte riktigt är i sitt element så att de måste bekräfta sin roll? Vi menar att det är så om vi tittar diskursivt på hur papparollen framställs, det är som om papporna försökte övertyga sig själva eller andra om värdet av föräldraskap. ”Kom ihåg, det är coolt att vara pappa” visar, menar vi, en tvekan, ett tecken på att det inte skulle vara coolt så att pappor måste påminnas om att det är av värde.

Goffmans teori tar upp hur de roller som framställs ofta är idealiserade och alltså lite bättre än hur den agerande egentligen är och att det är så för att ”publiken” ska vilja sträva efter att bli bättre och den agerade: ”trimma oss själva utifrån och in” (Goffman, 2007 s 39). Kan detta vara en förklaring till att papporna framställer papparollen som utvecklande och påminner ”publiken” om att det är coolt att vara pappa? För att trimma sig själva inifrån och ut så att de själva och deras publik ska vilja leva upp till idealbilden? Kanske är detta en av definitionerna av den nya papparollen ”det är utvecklande att vara pappa”. Goffman (2007) belyser även hur normer kan skapas på detta vis; genom att medlemmarna i ett ”team” först utför de sysslor som associeras till teamets syfte för att inte få sociala konsekvenser. Men att de efter ett tag lever sig in i rollen och finner mening med sysslorna; de tror mer på rollen.

## Ideal och praktik

Vad säger pappor att de gör eller borde göra och vad beskriver de att de gör egentligen? Något som vi tagit del av genom vår empiri är att de bloggande papporna ibland skriver om hur idealbilden av en pappa är eller hur de sätter upp mål för sina egna papparoller. Samtidigt har vi uppmärksammat att det verkar vara mer beskrivning än faktiskt utförande. Ett exempel är pappan Juan som frekvent ger ge uttryck för hur en papparoll borde se ut. Däremot ser vi vid materialgenomgången att det är ytterst få gånger som han beskriver sitt eget umgänge och interaktion med sitt eget barn, för att kunna uppnå denna idealbild. Detta kan vara ett sätt att lämna en del av privatlivet utanför bloggen, men samtidigt är hans blogg distinkt inriktad på familjeliv och papparollen. Goffman (2007) skriver om den idealiserade bilden, hur individen försöker spela en roll som lever upp till idealet. Detta kan också innebära att siktet ställs högre och försök görs för att förbättra framträdande gentemot utgångsläget (ibid.). Vi kan då resonera kring om Juan inser sina egna begränsningar i papparollen och sätter upp mål som egentligen är till lika mycket för honom själv som för läsaren. Det finns också utrymme att tolka det som att Juan inte tror på sin egen roll. Goffman (2007) menar att det inte alltid är så att en individ initialt tror på sin egen roll. Den faktiska tron till rollen och dess innebörd kan komma långt senare än när det första framträdandet utförs (ibid.).

Det är svårt att få en total bild av familjesituationer genom enbart vårt material, men vi ser tecken på att det fortfarande finns en viss diskrepans i vad papporna tycker att andra borde göra och vad de själva beskriver att de gör. Tidigare forskning (Plantin, 2001) visar också på samma diskrepans mellan det pappor säger är viktigt för deras föräldraskap och vad de egentligen gör i sitt eget föräldraskap är märkbar.

Detta problem går självklart inte att isolera till enbart papparollen, men med så tydliga och offentliga uttryck för hur en pappa borde vara får vi intrycket av att det fortfarande finns sådant som är accepterat att uttrycka men är svårare att faktiskt göra i praktiken.

## Nödvärdigt engagemang

Något vi upptäckt i bloggarna som ibland kan vara avgörande för att definiera sin papparoll är nödvändighet. Vi tolkar det som att papporna helt enkelt gör vissa saker för att det inte finns någon annan som kommer att göra det åt dem. Vi menar här främst sådant som ”traditionellt” räknas till kvinnogöra; och som tidigare forskning visar även fortsättningsvis görs övervägande av kvinnor (Bäck-Wiklund 1997, Dribe & Stanfors 2009, Plantin 2001). Såsom att inreda hemmet, laga mat, hushållsgöra och omvårdnad av barn i alla lägen (inte bara ”lek”). I flera av bloggarna framgår det att papporna är ensamman hemma antingen långa dagar på grund av att mamman arbetar, eller för att de är separerade. I dessa fall ser vi en mer modern pappabild; det vill säga papporna skriver inte bara om vad de tycker utan de beskriver vad de gör i hemmet och med barnen. I dessa fall ser vi att papporna utför mer omsorg av barnen när de till exempel är sjuka och vid nattningar, de sysslar även mer med inredning. Är detta en påverkande faktor som avgör hur en papparoll skapas? Vi tycker oss se tecken på detta i bloggarna. Dessa pappor visar en allsidighet i sitt faderskap, och i sina mansroller som definierar en bild av en flexibel och mer modern man och far. Tidigare forskning ser också detta som en bidragande faktor till en förändring i papparollen; att de pappor som är hemma med barnen har en mer flexibel syn på sitt faderskap (Dribe & Stanford 2009, Plantin 2001).

Utifrån Goffmans rollteori reflekterade vi över att dessa män tycks veta hur idealbilden ska se ut och kanske är det den de vill projicera. Det som dock talar emot detta är att deras egna reflektioner ofta uteblir i dessa sammanhang i bloggen; de beskriver helt enkelt vad de gör, inte vad de tänker. Männens uttrycker väldigt olika värderingar om vad som är manligt och kvinnligt och om det bara vore idealbilden de ville projicera skulle de hålla sig till en enad bild. Det sistnämnda kan dock även ses som något som talar för denna möjlighet. Enligt Goffman finns det oftast inte bara en möjlig roll i ett sammanhang utan flera som ”rollspelaren” kan välja ifrån. Han menar då att det finns ett visst antal acceptabla handlingsmöjligheter att välja från. Vore så fallet hade vi kunnat vänta oss en större medvetenhet om en enad ”idealbild” och ett projicerande av detta även i

beskrivningarna av handlingar, och inte bara av beskrivningar av tankarna. Vår slutsats är alltså att det de beskriver är det de faktiskt gör.

## Nätverk

Flera av papporna beskriver att de har ett nätverk av människor kring sig, inte bara en partner eller en mamma till barnen. Många gånger finns det en äldre generation, syskon och vänner att relatera till i sin roll som pappa. Vi tror att övergången från att bara vara son, bror och vän till att vara pappa kan vara ett stort steg.

När papporna skriver om sitt nätverk är det främst med positiva ord. Pappan Gabriel berättar öppet om sin egen stöttande mamma, barnens farmor, men erkänner också villigt att de inte alltid kommer överens när det kommer till barnuppfostran. Även om det uppskattas när det kommer till barnpassning och den nära relation han uttrycker att hon har till barnbarnen, blir inte hans roll som pappa bekräftad. Om detta beror på att publiken, i detta fall hans mamma inte övertygas av rollprestationen eller finner den otydlig är svårt att säga. Det publiken uppfattar av rollen är inte alltid det som var tänkt, särskilt tydligt blir det med en otydlig rollprestation (Goffman, 1959).

Pappan Larschan bekräftar att familjens stöd är viktigt för honom som pappa. Han ger uttryck för att papparollen underlättas genom kontakt med bl.a. sin egen mamma. Det kan vara ett tecken på att hon bekräftar honom i papparollen, trots att Larschan är ung. Stödet från en äldre generation verkar också påverka papporna med en känsla av att de klarar av den utmaning som papparollen innebär. Detta stöd behöver inte ses som en förutsättning för att papparollen ska bli bekräftad och utvecklas, men det verkar vara en positiv förstärkning av rollprestationen.

## Osäkerhet och förändring i papparollen

Osäkerheten kring hur man definierar en bra papparoll kan man hitta även i litteratur från slutet av 1990-talet. ”Man kan säga att föreställningen om vad som är en ”bra mamma” är betydligt entydigare än den om en ”bra pappa”. (Ahrne och Roman, 1997, s64).

Precis som Ahrne och Roman (1997) skriver, så handlar det om föreställningen om vad som är en bra pappa.

Vi har sett tydliga spår av osäkerhet hos de bloggande papporna men också en stor personlig förändringsreflektion. De kan pendla kraftigt mellan att beskriva sig själva i en kontext där de inte känner sig bekväma eller trygga. Detta kan sedan följas av tydliga ställningstagande kring vad deras papparoll är och innebär. De bloggande papporna visar upp en trygg fasad, där de markerar att de vet vad som är en bra eller en dålig pappa. Ett av Gabriels inlägg avslutas med: ”För jag vet att jag inte är en dålig pappa”. I just detta inlägg visar han upp en insikt i sin papparoll, att han vet vad som krävs av honom och att han uppfyller dessa krav.

I en del fall kan vi också märka av hur papporna kan se sin egen utveckling genom att se tillbaka till tiden innan barnen, eller precis då de blivit pappa för första gången. Vi kan då se detta som en tydlig markör för att papparollen, som blir så påtagligt officiell när barnet föds, har sin egen föränderlighet och egenvärde. Gabriel beskriver sig själv med orden ”mycket vilsen ung Papa Gabriel” i samband med en bild han visade upp tillsammans med då nyfödde sonen.

Ett uttryck för osäkerheten i bloggarna ser vi i att de bloggande papporna aktivt försöker definiera papparollen. I bloggarnas syfte står det att bloggen skapades ”för att styrka pappor i sin papparoll”. Varför skulle pappor styrka något om det redan var starkt förankrat? I ”tips på aktiviteter” på en av bloggarna har en pappa lagt upp alternativ till vissa sånger såsom ”Trollmor” och ”Mors lille Olle”. Några av de vanligaste barnsångerna. Att man skulle hitta alternativ till just de sångerna beror ju på att de handlar om mammor och barn – inte pappor och barn. Detta tyder också på att papporna upplever en osäker papparoll eller att de känner av behovet av en tydligare rolldefinition.

Ett sätt varpå papporna kan ses kämpa med rolldefinitionen är den reflexivitet de uttrycker i bloggarna. I en av bloggarna tycker vi oss kunna urskilja detta när pappan skriver om sin separation och hur han inte var riktigt närvarande i barnens liv innan den. Det var jobbet som var prioritet även om ambitionen var att vara en aktiv pappa. Med separationen syns en skillnad i aktiviteterna som pappan beskriver att han utför rent praktiskt; han nattar barnen, inreder hemmet, sköter bar-

nen när de är sjuka, oroar sig för barnet som är lite klumpigt lagd. Han reflekterar också aktivt över sin papparoll. Kanske var det just när han separerade som han blev en mer aktivt engagerad pappa, även i vardagsbestyren som har med barnen att göra. Plantin (2001) diskuterar också detta ”reflexiva” förhållningssätt och vidhåller att flera pappor i hans studie inte reflekterat så mycket över faderskapet när allt gått enligt planerna; men när något händer som inte var väntat eller på något vis avviker från pappornas värderingar har de blivit tvungna att reflektera och omvärdera. Även de andra papporna i bloggarna reflekterar över sitt faderskap och sin papparoll på ett sätt som vi ibland tolkar som osäkerhet eller att de är i behov av att definiera sin papparoll.

I en annan av bloggarna uttrycker pappan ofta ”en sådan pappa vill jag vara” och ”så ska en pappa vara”. Han beskriver hur han skulle utforma en jobb-annons till ”pappajobbet”, i den beskriver han allt som en pappa ”bör” kunna och ”bör” göra. Vidare har våra bloggare på något vis accepterat att vara förebilder för andra, eller företrädare för papparollen. I detta beslut kan vi tänka att de har reflekterat över hur de vill göra detta. Att bloggen överhuvudtaget finns och följs ser vi som ett tecken på att papparollen är i behov av definiering. Vidare ser vi det som ett tecken på att pappor verkar ha behov av den mentala bilden av vad andra pappor gör, det vill säga att pappor kanske saknar rollmodeller. Vi menar då inte att de har saknat en egen far, men vi ser tecken i bloggarna på att de tar avstånd från många aspekter av ”den traditionella pappan”. Papporna har en idealbild (”den jämställda pappan”?) men de ger även, som tidigare nämnts, andra signaler på vad en far ”ska vara”. Vi menar att de tydliga uttrycken för definitionsskapandet kan ses som ett skapande av en mental stödstruktur för rollen. Sett ifrån Goffmans rollteori är detta ett uttryck för att vägleda teamets agerande.

## Roller och förebilder

Från vilka förebilder har pappabloggarna byggt sina egna ideal? Finns det andra män som de kan identifiera sig med och vad finns det för lärdomar i den kontakt som pappor har med andra pappor och män? De bloggande papporna beskriver sig själva generellt som utåtriktade och har kontakt med vänner, familj och även

andra pappor. Detta sker såväl med fysiska träffar som via kontakt över internet. Flera av de fem papporna har kontakt med andra pappor över internet. Det handlar då om privata vänskapsrelationer och även att de är aktiva inom forum, både för familjer men också forum för bara pappor. När det gäller den äldre generationens manliga förebilder har vi inte sett särskilt många eller ingående inlägg. En av papporna berör endast ämnet genom att förklara hur mycket hans mamma betytt för honom, då pappan inte var någon bra förebild.

Pappan Martin utmärkte sig genom att själv starta ett forum för pappor, där andra pappabloggar också finns samlade. Arbetet engagerar honom och han beskriver både detta och den bok han skrivit med positiva ord och värdesätter sin egen prestation i ämnet. Vi upplever tydligt att han känner sig stabil och trygg i sin egen rollprestation och gärna inspirerar andra genom den.

Pappan Larschan har också mycket kontakt inom familje- och pappaforum, också arbetsrelaterat genom att skriva krönikor och artiklar. När han skriver om det arbete och de ämnen han berör finns en tydlig stolthet också i hans prestation. Att män skapar plats för andra män inom faderskapets sociala arena verkar vara något som alla bloggande pappor berör på ett positivt sätt. Exempelvis pappa Gabriel skriver stolt om den tidningsartikel han och hans barn varit med i. Att artikeln handlat om honom, som ensamstående pappa, gav honom en chans att representera sig själv, sin familj och pappor generellt. Stoltheten som kommer fram genom bloggarna tolkar vi som att papporna ser sin chans att själva få representera en papparoll som de kan stå för, som de kan vara stolta över. Dessa ögonblick bekräftar dem i framförandet av sin roll (Goffman, 2007), att de gjort rätt och på så sätt förtjänat uppmärksamheten.

### Anpassning till en föränderlig miljö

Är det som vi i bloggarna uppfattar som en osäker papparoll egentligen ett uttryck för att det finns så många val idag? Vi funderade kring att dessa pappor kanske inte alls är osäkra utan snarare ger uttryck för ett naturligt sökande efter identitet och ordning i en ovan situation. De verkar vara medvetna om sina egna faders roller och betraktar ofta inte det som ett alternativ för dem själva. Dels för att de beskriver att de själva hade upplevt att vissa egenskaper inte var så bra, dels för att



de helt enkelt inte verkade passa in i deras eget sammanhang. Är det så att de bloggande papporna har egna ideal, skapade delvis utifrån det som de sett som positivt hos de egna föräldrarna, dels i relation till sådant som de förkastat hos dem?

I bloggarna finns även många exempel på att papporna provar sig fram och försöker anpassa sig. Det fanns flera tecken på att de har lärt sig från erfarenhet vad som fungerar och vad som är mindre bra. En pappa skriver vid flera tillfällen att han ville göra på ett visst sätt men att han hade lärt sig från tidigare försök att det inte fungerade. Samma pappa hade även vid flera tillfällen beskrivit att han gjorde på ett visst sätt för att han visste från erfarenhet att det fungerade. En annan pappa beskrev hur roligt det var att träffa andra och prata om barnen och utbyta tips. Vi tycker oss se många spridda uttryck för papparollen med det gemensamma att de alla är intresserade av sin papparoll.

Thomas Johansson diskuterar ett mer individuellt rollsökande (Johansson 2009) där han ser att könsneutralitet är vanligare. I vårt material är vissa av papporna ”grabbiga” i många avseenden men inte på något enhetligt vis; och omsorg om barnen verkar inte för dem vara könsspecifikt.

## Känslor

Under vår kodning fokuserade vi på olika områden som skulle kunna visa på en förändring i hur man skriver och kommunicerar som pappa i förhållande till sina barn. Något vi upptäckte var att papporna var känslomässigt expressiva. Vi tolkar dessa känslouttryck som accepterade att uttrycka offentligt eftersom att det inte går att se något mönster i att de skulle vilja dölja eller förminska deras innebörd.

Pappan Gabriel uttrycker sig om ett vardagsögonblick med känslomässig reflektion: ” Jag svär på att jag utvecklas enormt som pappa efter dessa speciella stunder.. Det blir något speciellt.. Mio liksom kryper intill mig och snoozar mig mot bröstet och tittar upp och säger lugnt och fint.. Pappa.. Jag älskar dig.. Jag dör för sånt och jag lever för sånt..”. Även flera av de andra papporna använder starka känslouttryck kring sina barn. Det handlar både om kärlek, stolthet och överväldigande känslor.

Något som vi uppmärksammat är att en del pappor visar upp sina känslor på ett mer diskret vis, medan andra som pappan Gabriel, gärna visar upp sina känslor varje dag. Genom en rollteoretisk tolkning (Goffman, 2007) finns det här ett utrymme att se på de beskrivna situationerna på olika vis. En av tolkningarna är att pappa Gabriel visar upp sina känslor så starkt, trots att det kan ses som en kontrast till typisk manlighet, för att han är trygg i sin roll och vågar utmana den. En annan version kan vara att de pappor som väljer att inte skriva ut sin stora kärlek till barnen är lika säkra och har samma tro på sin roll, men väljer att följa ett mer statistiskt mönster i faderskapet. Den tidigare beskrivna manligheten och papparollen innehöll med säkerhet också intimitet och känslöyttring, men bloggmediet har skapat ytterligare nya förutsättningar. Det som pappan tidigare kanske ha svårt att säga, kan nu istället skrivas. Eftersom det skrivs och publiceras öppet skapas också en ny möjlighet till reflektion, ordval och inlevelse till det man känner. Därför känns resultatet tvetydligt i fråga om varför de väljer att uttrycka sig med starka känslor eller inte, i fråga om rollen som pappa. Däremot kan vi tydligt se att det förekommer och är ett återkommande inslag.

## Familj

Något som vi anser är relevant för ett helhetsintryck av papparollens uttryck på nätet är hur papporna väljer att skriva om sina familjer och sina barn. Vi har valt att koda ämnet för att få ett bättre intryck om papporna skiljer sig åt i sina uttryck. Uttryck av känslor eller konflikter kan t.ex. ge en bild av hur mycket av deras inlägg som skrivs i ren affekt och vad som skrivs med mer eftertanke. Det är då inte sagt att vårt mål är att urskilja detta, utan på ett tydligare sätt kunna förstå diskursen i deras skrivande, hur de använder ord och i vilka sammanhang.

Något som blir väldigt tydligt i analys av bloggarna är hur papporna skriver om sina barns mammor. Speciellt de pappor som fortfarande har en egen kärleksrelation till sina barns mamma skriver om dessa kvinnor på ett speciellt sätt. Ofta hänvisas de till specifikt som mamma. Det är inte bara i form av att de skriver ut exempelvis "Charlies mamma" i beskrivningen av mamman, utan att de gärna beskriver deras goda moderskap. Vi tolkar detta som att papporna generellt har stort

förtroende för mammarollen i jämför den egna papparollen i fråga om tydlighet och tro på rollen.

Det sätt som papporna beskriver sina barn på varierar ganska mycket. Såväl i omfång, hur mycket de skriver till och om dem som vad som beskrivs varierar stort. Det vi kan se som återkommande är att papporna skriver om sina barn på ett sätt som visar omsorg, tålmod och omtanke. Detta reflekteras ibland genom konkreta ord, t.ex. då en av papporna skriver om att han helt enkelt kommer få vänja sig vid sitt barn konstanta samlande av stenar, kottar och pinnar. Även om beteendet hos det lilla barnet gör honom tidvis irriterad, är det inte något som han väljer att motarbeta.

Alla de pappor som vi följt genom bloggarna har barn som inte ännu nått tonåren. Vi vet inte hur detta hade påverkat inställningen till att skriva om dem. De flesta av barnen som omnämns är för unga för att själv vara speciellt aktiva på internet och detta kan vara en direkt faktor för bloggarnas innehåll. Plantin (2001) skriver att föräldrar med barn som kommit förbi spädbarnstiden men är yngre än tonåringar oftast är en stressad och frustrerad grupp i jämförelse med andra föräldrar. Detta kan betyda att de bloggande papporna skriver om sin familj av den anledningen att det finns mycket att skriva om, reflektera och resonera kring. Vi vet inte om detta är något som kommer att förändras över tid eftersom vi inte har utrymme att följa de bloggande papporna till barnens tonår och att vi inte har någon annan referens att jämföra med.

## Sammanfattande diskussion

### Inledning

Syftet med uppsatsen var att ta reda på mer om papparollens distinktioner idag, hos vanliga bloggande pappor. Vi ville undersöka vilken typ av material som vi kunde få ut från en blogg och hur det kunde skapas en relevant kunskap kring papparollen utifrån detta. Vårt mål var att genom litteratur och bloggar ta ett steg in i papparollens verklighet, om än på ytan.

När arbetet med uppsatsen inleddes såg vi på vår empiri förutsättningslöst. Vi var intresserade av att hitta frågeställningar i det empirin kunde ge uttryck för och se förutsättningarna från pappornas perspektiv. Detta gjorde att de ursprungliga koderna skapade en för spridd bild. När detta justerats och vi tagit del av det kodade materialet såg vi tecken på ambivalens hos papporna, där de både vill vara förebilder för andra pappor men samtidigt själv verkar undra om de gör rätt. Genom vår undersökning har vi fått insikt i att de pappor som vi studerat har egna hinder att komma över och eget självförtroende att ständigt förnya i rollen som pappa.

### Papporna, förändringen och resultaten

Vi valde att följa de fem papporna under tre veckors tid. Det kan ha varit tre helt vanliga veckor för dessa pappor, men för oss var det möjligheten att ta klivet in i pappornas nedskrivna tankevärld. De olika papparoller som de beskriver är delvis starka och trygga, men också osäkra och med en känsla av otillräcklighet. Dessa tydliga uttryck har vi kunnat se genom att analysera blogginlägg, trots att det handlar om en kort tid, offentliga inlägg och utan möjlighet att ställa följdfrågor. De har också gett uttryckt för att det är en ganska tufft och ibland kämpigt att behöva ha denna roll, men de skriver också om den positiva utvecklingen som de genomgått i rollen som pappa. Vi har inte sett några entydiga definitioner av rollen genom bloggarna, utan precis som vi från början uppfattande vårt material så känns definitionerna ”spretiga”.

Kanske är det inget oroväckande med att papparollen är lite osäker eller ”spretig”, utan ett positivt tecken på att pappor försöker anpassa sig till den rådande situationen omkring sig och i samhället, då blir det ett sätt är att gå sin egen väg. Kan den nya normen vara att gå sin egen väg och att avvikande mönster i faderskapet är mera accepterat?

Det som vi kan uppfatta som gemensamt för dem alla är att de verkar glada att de blivit pappor, även om det för vissa skett oväntat, och att det utvecklat dem inte bara som fäder utan som människor. Vi har också sett att bloggarna i sig har ett stort egenvärde för papporna, även om bloggen inte är till för att definiera så har det blivit ett utlopp för att bearbeta faderskapet.

## Stödstrukturen

Genom vårt material har vi fått ta del av några faktorer som kan påverka, upprätthålla och förändra papparollen. Mest av allt har vi upptäckt hur mycket papporna själva söker efter att definiera sin roll och hur de försöker bana sin egen väg; något som i sig tyder på att den är i förändring

Alla de fem bloggande papporna som vi hämtat material från har ett nätverk som gör att de kan finna stöd och råd när det behövs. Det kan bl.a. vara barnets mamma, en ny partner eller en förälder. Papporna som vi undersökt har också en levnadsnivå som gör att de inte just nu, som vi uppfattat, tar emot något ekonomiskt bistånd eller har andra kontakter med sociala myndigheter. De pappor vi observerat har själva ett nätverk och drivkraften att söka stöd, hjälp och delaktighet. Vad händer med de pappor som saknar dessa möjligheter?

Om pappor mår dåligt eller har funderingar kring något i sin papparoll, så kan de söka hjälp. Liksom i andra fall då man är i behov av en kuratorskontakt så är det upp till individen att söka hjälp på egen hand. Det kan kännas stigmatiserande att behöva uppsöka sjukvården, att må dåligt i rollen som förälder är dessutom något som vi tror kan vara svårt att sätta ord på. Att uppsöka en kurator är också något som är mer förekommande hos kvinnor än män. Enligt den nationella folkhälsoenkäten (FHI, 2010) var det endast 2% av männen som hade uppsökt kurator mot 4% hos kvinnorna.

Detta är ett område som vi anser skulle behöva mer forskning.

Vill man söka stöd på nätet finns möjligheten att ta del av t.ex. familjeforum. I dessa diskuteras alla tänkbara problem helt öppet vilket vi anser tyder på ett behov. Det kan dock vara problematiskt att alla inlägg som görs inte behöver vara positiva, stöttande eller till förmån för den individ som behöver det. Det förekommer diskriminering och kränkningar även i dessa forum, något som kan ses som problematiskt om individer med stödbehov söker sig dit. Det är heller inte möjligt att få en professionells insikt i de problem som upplevs, och inte heller den objektiviteten som krävs av yrkesutövande i stödverksamheter. Trots att vi inte såg några tecken på att papporna i våra bloggar var diskriminerade så tyckte vi oss kunna skönja den sekundäritet litteraturen beskriver, exempelvis när papporna ville byta ut sånger som handlar om mammor.

Under uppsatsens gång har vi upptäckt att en del av de bloggande papporna ibland verkar ha som mål att få stötta och inspirera andra pappor. De beskrivningar de bloggande papporna gör av sig själva och sina bloggar uppfattar vi som att de ser sig själva som en inofficiell stödstruktur för andra pappor. Vare sig de kan räknas som en inofficiell stödstruktur eller inte så verkar bloggarna åtminstone ha en viktig stödfunktion för de bloggande papporna själva. Att dessa typer av bloggar och forum på nätet blir allt vanligare anser vi också tyder på att de behövs och att de bloggar vi tagit del av ger ett uttryck för det.

Litteraturlista

- Ahrne , G. , & Roman , C. (1997) . Hemmet, barnen och makten. *Statens offentliga utredningar*, Nr. 1997:139
- Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber
- Aspers, Patrik (2007). *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden*. Malmö: Liber
- Bangura Arvidsson, Maria (2003) *Ifrågasatta fäder. Olika bilder av fäder till socialt utsatta barn*. Lund: Socialhögskolan, Lunds universitet
- Bekkengen, Lisbeth (2002) *Man får välja – om föräldraskap och föräldraledighet i arbetsliv och familjeliv*. Malmö: Liber AB
- Blom, Björn, Morén, Stefan & Nygren, Lennart (2006). *Kunskap i socialt arbete: om villkor, processer och användning*. Stockholm: Natur och Kultur
- Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB
- Bäck-Wiklund, Margareta & Bergsten, Birgitta (1997). *Det moderna föräldraskapet*. Stockholm: Natur och Kultur
- Dribe, M. & Stanfors, M. (2009), Does Parenthood Strengthen a Traditional Household Division of Labor? Evidence From Sweden. *Journal of Marriage and Family*, 71: 33–45. <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1741-3737.2008.00578.x/abstract> (Hämtad 2012-05-12)
- Elvin-Nowak, Ylva (2011). *Finns det några pappor i din mammagrupp? Att prata jämställt föräldraskap*. Lund: Studentlitteratur AB
- Folkhälsoinstitutet (2010). Nationella folkhälsoenkäten 2010. [http://www.fhi.se/Documents/Statistik-uppfoljning/Folkhalsoenkaten/Resultat%202010/V%C3%A5rdkontakter\\_resultat.pdf](http://www.fhi.se/Documents/Statistik-uppfoljning/Folkhalsoenkaten/Resultat%202010/V%C3%A5rdkontakter_resultat.pdf) (Hämtad 2012-05-15)

Försäkringskassan (2011a) *Antal mottagare som uppburit ersättning, antal barn och antal nettodagar med fördelning efter*

*län.* (Elektronisk)[http://statistik.forsakringskassan.se/rfv/html/TFP\\_VAB\\_Tab\\_4\\_1\\_2011.html](http://statistik.forsakringskassan.se/rfv/html/TFP_VAB_Tab_4_1_2011.html) (Hämtad 2012-03-19)

Försäkringskassan (2011b). *Antal barn, bidragsskyldiga föräldrar och boföräldrar med fördelning efter län i december*

*2011.* (Elektronisk)[http://statistik.forsakringskassan.se/rfv/html/uhs\\_tab\\_4\\_1\\_2011.html](http://statistik.forsakringskassan.se/rfv/html/uhs_tab_4_1_2011.html) (Hämtad 2012-03-19)

Goffman, Erving (2007). *Jaget och maskerna*. Stockholm: Norstedts akademiska förlag

Johansson, Thomas (2001), Fadern som försvann- diskursiva och sociala spår. I *Sprickor i fasaden*, Ekenstam, Johansson & Kuosmanen (red.), 161-174. Smedjebacken: Gidlunds förlag

Johansson, Thomas. (2009). *Familjeliv*. Malmö: Liber AB

Jönson, Håkan (2010). *Sociala problem som perspektiv. En ansats för forskning och socialt arbete*. Malmö: Liber AB

Nationalencyklopedin. 2012. Faderskap. <http://www.ne.se/faderskap> (Hämtad 2012-05-15)

Plantin, Lars (2001). *Män, familjeliv & föräldraskap*. Umeå: Boréa bokförlag

Vetenskapsrådet (2002), *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*.

[http://www.vr.se/download/18.7f7bb63a11eb5b697f3800012802/forskningsetiska\\_principer\\_tf\\_2002.pdf](http://www.vr.se/download/18.7f7bb63a11eb5b697f3800012802/forskningsetiska_principer_tf_2002.pdf) (Hämtad 2012-05-12)



## Bloggarna

Martin: <http://www.coolapappor.se/bloggar/martin-melins-blogg/>

Christian: <http://www.coolapappor.se/christian/>

Gabriel: <http://gabrielgavric.blogg.se/>

Juan: <http://juanmella.com/>

Larschan: <http://pappaslillatruls.blogspot.se/>

## Intervjuguide för kvalitativ studie, Bilaga A

Hur ser bloggaren på sin papparoll?

(grön ) Vad beskrivs som typiskt för papparollen? Självklara inslag?

(blå) Beskrivningar, prat och kommentarer om vad som utgör en ”bra” eller ”dålig”  
(eller mindre bra) pappa

(rosa) Beskrivningar av känslor eller uttryck av otillräcklighet i papparollen samt i  
vilka sammanhang dessa uppkommer

(orange) Beskrivningar av uttryck för stolthet i papparollen samt i vilka sammanhang  
dessa uppkommer

(gul) Uttryck för påverkansfaktorer; tankar, idéer om varför de tycker eller känner som  
de gör.

### Nätverk

(**fet stil**) ”Prat” / värderingar om de egna föräldrarna?

(brun) Hur ser interaktionen med andra pappor ut? Vad säger / skriver man om andra?  
Hur skriver man det?

(*kursiv*) Hur skriver och pratar pappan om sin familj? Vad ger det uttryck för?

## Köns och genusaspekter

(röd) Beskrivningar om vad som är ”manligt” och ”kvinnligt” i förhållande till föräldrarollen.

(Syns det tecken på ekonomiskt ansvar i jämförelse med vårdande ansvar?)

## Diskrimineringsprat

(understrykt) Upplever man sig osynliggjord eller missförstådd i vissa sammanhang?  
Vilka uttryck och i vilka sammanhang i så fall?

## Tydlig diskurs

(lila) Mönster i språket? Återkommande ord / uttryck? Något som inte sägs, men kanske är påtagligt? Något som inte sägs alls?